

Ajuntament
de Barcelona

Mesura de govern per a la contractació pública responsable amb criteris socials i ambientals a l'Ajuntament de Barcelona

15 de març 2013

Tinència d'Alcaldia de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports

Contractació responsable a l'Ajuntament de Barcelona

00

Clàusules socials

Contractació responsable a l'Ajuntament de Barcelona

01

Antecedents

-
- **Mesura de govern pel foment de l'ocupació i la contractació municipal, març 2002.**
Pretenia incorporar les clàusules socials als contractes realitzats per l'Ajuntament de Barcelona, els seus organismes autònoms i empreses municipals.
 - **Mesura de govern sobre l'ambientalització dels contractes municipals, gener 2006.**
Incorporava el criteri de la compra sostenible a la contractació.
 - **Mesura de govern per a la contractació responsable. Nou Impuls de la contractació social i ambiental, desembre 2008.**
Introdueix en la contractació de l'Ajuntament el concepte de reserva social: adreçat a contractes menors i negociats.
 - **Informe sobre els resultats de la contractació responsable l'any 2011 a l'Ajuntament de Barcelona.**
Diagnosi de la situació i punt de partida de la present mesura de govern.

02

Situació actual

N

B

C

Basant-nos en aquests antecedents i aprofundint en el seu esperit, la present Mesura de Govern es proposa dotar a l'Ajuntament d'un instrument de contractació responsable que canvia el paradigma i enforteix la nostra implicació amb la ciutadania, establint el procediment de definició de criteris ambientals i incorporant criteris socials relacionats amb la contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral, que garanteix el marc jurídic, facilita el treball als òrgans de contractació, fixa objectius, estableix sistemes de seguiment i avança en el model de governança.

Reserva social

Contractació de determinades prestacions amb empreses d'inserció sociolaboral i centres especials de treball.

DADES RESERVA SOCIAL

Import reserva social	2009	2010	2011
AJUNTAMENT Menors , negociats i restringits	1.258.968,44	946.313,38	1.459.447,50
AJUNTAMENT Oberts	1.075.337,82	2.810.521,45	1.156.433,17
AJUNTAMENT TOTAL	2.334.306,26	3.756.834,83	2.615.880,67
OOAA Menors, negociats i restringits	175.401,89	1.437.418,43	609.681,78
OOAA Oberts	558.983,38	143.031,73	1.938.003,56
ORGANISMES AUTÒNOMS TOTAL	734.385,27	1.580.450,16	2.547.685,34
EMPRESSES Menors, negociats i restringits	1.343.179,85	923.027,07	2.147.561,63
EMPRESSES Oberts	187.226,70	86.772,00	244.648,94
EMPRESSES TOTAL	1.530.406,55	1.009.799,07	2.392.210,57
Total import reserva social	4.599.098,08	6.347.084,06	7.555.776,58

DADES RESERVA SOCIAL 1er. SEMESTRE 2012

Import reserva social	Reserva social (procediments menors i negociats)	Procediments oberts i restringits	TOTAL ACUMULAT
TOTAL AJUNTAMENT	1.897.024,67	6.990.288,60	8.887.313,27

RESERVA SOCIAL 2012

✓ Per a l'exercici 2012, l'objectiu era arribar als 8.000.000 euros:

- ▶ **Ajuntament** dels 2.615.880,67 euros del 2011, als **2.770.218 euros** (+ 5.9 %) pel 2012
- ▶ **Organismes Autònoms** dels 2.547.685,34 euros del 2011 a **2.697.999 euros** (+ 5.9 %) pel 2012
- ▶ **Empreses** de 2.392.210,57 euros del 2011, als **2.533.351 euros** (+ 5.9 %) pel 2012

Dades de reserva social

A més a més de les dades anteriors, altres instituts i empreses del grup Ajuntament de Barcelona han assolit una compra responsable per valor de 2.222.119,44 €, de manera que només en els primers sis mesos de 2012 ja havíem superat en gairebé un **39%** l'objectiu de 8.000.000 euros que ens varem proposar, arribant entre Ajuntament (Sectors i Districtes) i ens instrumentals, al **juny de 2012 a un total de 11.111.630,07 euros en reserva social.**

Contractació responsable a l'Ajuntament de Barcelona

03

Objectiu

B

C

L'Ajuntament de Barcelona com a motor econòmic i social

L'ajuntament de Barcelona és un dels principals ens de mobilització de capital i d'aportació de recursos per a lluitar contra les desigualtats socials de la ciutat de Barcelona.

Volem que aquest potencial de la primera administració de la nostra ciutat desenvolupi totes les accions que estiguin al seu abast per a incidir en el benestar de les ciutadanes i ciutadans, especialment en aquells més vulnerables.

L'impuls a la contractació responsable que presentem actuarà com una palanca que incidirà en l'economia real. Amb aquesta mesura de contractació responsable a gran escala teixim una **coherència entre la política social i ambiental del govern i la contractació i compra de serveis i productes.**

Objectiu de la mesura

Potenciar la labor social de l'Ajuntament de Barcelona, incorporant al mercat laboral persones en risc d'exclusió social i generant ocupació i estabilitat en aquest col·lectiu.

Contractació responsable a l'Ajuntament de Barcelona

04

Nou paradigma

B

C

Una política, un compromís

El govern municipal aplica, amb aquesta mesura, la política social real i efectiva que creiem que ha de tenir un govern. No només volem que les persones en risc d'exclusió social s'incorporin de ple dret a la societat i abandonin la situació precària que poden patir, sinó que ho establim com obligatori en les activitats generadores de riquesa i ocupació de l'Ajuntament de Barcelona.

Aplicació generalitzada

- ✓ **Contractació pública** → Eina idònia per lluitar contra l'exclusió social i impulsar una economia i una producció sostenibles, utilitzant el potencial de l'Administració com a consumidor responsable
- ✓ **Tercer sector** → Participació activa en les polítiques públiques d'inserció social
- ✓ **Normativa vigent** → Administracions públiques tenim potestat de dotar de contingut social i ambiental a la contractació d'una obra o d'un servei o a l'adquisició d'un producte
- ✓ **Norma interna**
 - Fixar els col·lectius a prioritzar i les intensitats d'aplicació (puntuació) en el marc del grup Ajuntament de Barcelona
 - Definir els productes i serveis prioritaris, garantint l'aplicació de clàusules ambientals com a obligatòries als Plecs Model i valorant la inclusió de les clàusules ambientals previstes com a opcionals

L'objectiu que ens proposem és fer extensives les clàusules socials als grans contractes de l'Ajuntament (procediments oberts) i les clàusules ambientals als productes i serveis identificats com a prioritaris

05

Pla de treball

-
1. **Reserva social i Programa Ajuntament+Sostenible** es mantenen i s'enforteixen.
 2. Avançar cap a l'aplicació **generalitzada** de les clàusules socials i ambientals en les **grans contractacions públiques**.
 3. Dotar-nos d'un instrument legal que reguli el model de contractació responsable a l'Ajuntament de Barcelona, fent-lo obligatori.
 4. Diàleg amb els agents socials, creació del **Grup Mixt de Contractació Responsable**.
 5. **Establir els Col·lectius diana** (social), col·lectius als que es vol donar suport, sense oblidar criteris ambientals.
 6. **Constituir grups de treball** amb els diferents agents municipals identificats com a principals contractants per cadascun dels grups de productes i serveis, per treballar de forma coordinada en la inclusió de clàusules ambientals.

Camí cap a la Instrucció municipal

Pla de treball

Activació de la Comissió de Contractació Responsable

La Comissió de contractació responsable va ser constituïda al 2009, aquest 2012 passat l'hem activada per tal que liderés aquest canvi de paradigma en la contractació responsable de l'Ajuntament de Barcelona.

Fins ara s'havia posat l'atenció a la reserva social (compres menors reservades a centres especials de treball i empreses d'inserció laboral), per un valor aproximat de 5 milions d'€.

UN COP LA RESERVA SOCIAL HA ASSOLIT LA XIFRA D'11 MILIONS D'EUROS EL PRIMER SEMESTRE DEL 2012, ENS PLANTEGEM DONAR UN PAS MÉS AMBICIÓS, APROFUNDIR EN EL CLAUSULAT SOCIAL ALS GRANS CONTRACTES DE L'AJUNTAMENT, INCLOENT RESERVA SOCIAL, CLÀUSULES SOCIALS I COMPRA MEDIAMBIENTAL.

Membres de la Comissió de Contractació Responsable

Presidència: Ima. Sra. Maite Fandos, Quarta Tinenta d'Alcalde.

Vicepresidència: Im. Sr. Joan Puigdollers, Regidor de Medi Ambient i Serveis Urbans.

Membres: Sr. Constantí Serrallonga, Gerent Municipal.

Sr. Joan Angulo, Gerent de Recursos.

Sr. Jordi Joly, Gerent d'Economia, Empresa i Ocupació.

Sr. Miquel Guiot, Gerent Adjunt de Coordinació territorial

Sr. Albert Vilalta, Gerent d'Hàbitat Urbà.

Sr. Ramon Massaguer, Gerent Adjunt de Coordinació d'Empreses i Entitats

Municipals.

Sr. Angel Miret, Gerent de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports.

Sra. Marta Clari, Gerent de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació.

Sra. Angels Canals, Gerent de l'Institut de Serveis Socials de Barcelona.

Sra. M Glòria Figuerola, Directora Executiva de Qualitat de Vida i Igualtat.

Sr. Josep M. Miró, Director de Serveis d'Estratègia i Innovació.

Sr. Alfred Lacasa, Director de Serveis Jurídics.

Sr. Amador Álvarez, Director de Processos i millora de la gestió.

Sr. Ramón Lamiel, Gerent de l'Institut Municipal de persones amb discapacitat.

Secretari: Sr. Antoni Galiano, Director de Programes Jurídic Administratiu.

Pla de treball

Fase participativa: Grup Mixt (Octubre 2012)

□ El Grup Mixt va rebre l'encàrrec de desenvolupar un document de bases per a la regulació dels criteris de contractació pública responsable. Es van fer sessions de treball amb entitats del Tercer Sector Social, col·legis professionals, Federacions de CET's i Empreses d'inserció, i professionals del sector per elaborar el document de bases:

- FEICAT
- Fundació Formació i Treball
- FECETC
- DINCAT
- Fòrum Salut Mental
- Taula del Tercer Sector Social
- ECAS
- Col·legi d'Educadors Socials
- Col·legi de Treball Social
- Ajuntament de Barcelona
- Col·legi de Psicòlegs
- CCOO del Barcelonès
- UGT
- Foment del Treball
- PIMEC
- AEISC
- Créixer
- Responsabilitat Global
- Plataforma Educativa
- Barcelona Activa

Fase participativa (Novembre 2012)

☐ Creació i diàleg a través de:

- **Grups de treball;** membres d'entitats, experts i professionals de l'Administració.

L'objectiu dels grups de treball és la concreció dels col·lectius i la redacció de les clàusules socials susceptibles de ser incorporades a la instrucció.

El grup de treball “col·lectius diana” va abordar el debat dels col·lectius a abordar, i el grup de treball “redacció de clàusules” va abordar la redacció tipus.

- **Comunicació i debat al Comitè Executiu.**

Cronograma

TRÀMIT	ÒRGAN	FITA
Presentació de la Mesura de Govern per una contractació responsable	Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona	15 de març 2013
Aprovació inicial de la modificació del Plec de Clàusules Administratives Generals de l'Ajuntament de Barcelona	Comissió de Plenari de Presidència i Règim Interior	17 d'abril de 2013
Període d'informació pública (30 dies) i resolució d'al·legacions	Gerència de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports	27 de maig 2013 (aproximadament)
Decret d'Alcaldia d'aprovació de la Instrucció d'implementació de la contractació pública responsable	Alcalde	3 de juny 2013 (aproximadament)
Informe del Plec de Clàusules Administratives Generals (6 mesos)	Comissió jurídica assessora	26 de novembre 2013 (aproximadament)
Aprovació definitiva de la modificació del Plec de Clàusules Administratives Generals	Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona	Desembre 2013

Contractació responsable a l'Ajuntament de Barcelona

06

Eina

B

C

Instrucció municipal que permetrà

- ✓ Maximitzar la inclusió de clàusules amb contingut social i mediambiental en la contractació municipal en coherència amb la política social i ambiental del govern.
- ✓ Incorporació sistemàtica de criteris socials i ambientals en les licitacions.
- ✓ Incorporar a l'acció municipal mesures que combinen desenvolupament econòmic amb atenció a persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

07

Mesures concretes de criteris socials

Elaboració d'una Instrucció Municipal

El govern pretén dotar a l'Ajuntament d'un instrument de contractació responsable establint els criteris relacionats amb la contractació de persones amb dificultats d'inserció al mercat laboral, i l'ambientalització dels contractes.

Aquest instrument, l'instrucció municipal, es materialitza en dos capítols: criteris socials i criteris ambientals.

Els criteris socials es regulen mitjançant aquests apartats:

- 1) Contractes reservats
- 2) Condicions d'execució
- 3) Criteris d'adjudicació
- 4) Solvència tècnica
- 5) Metodologia i procediment
- 6) Contractació i perfils de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (I)

1) CONTRACTES RESERVATS (I)

L'Ajuntament de Barcelona reservarà la participació en el procés d'adjudicació de determinats contractes a programes d'ocupació protegida. L'òrgan de contractació competent de l'Ajuntament de Barcelona, els seus organismes autònoms, les entitats públiques empresarials i les empreses municipals amb capital íntegra o majoritàriament municipal, reservaran determinats contractes administratius d'obres, subministraments o serveis a les entitats beneficiàries de reserva social

Les entitats beneficiàries de la reserva social seran Centres Especials de Treball, Empreses d'Inserció i entitats sense afany de lucre la finalitat de les quals sigui la integració laboral o social de persones en risc d'exclusió.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (II)

1) CONTRACTES RESERVATS (II)

Els objectes contractuals susceptibles de reserva social poden ser obres i serveis de conservació i manteniment de béns immobles; serveis socials, serveis de missatgeria, correspondència i distribució, d'arts gràfiques, de neteja i bugaderia, restauració i recollida i transport de residus, els serveis i subministraments auxiliars per al funcionament de l'Administració, i altres objectes contractuals adequats per a l'aplicació de la reserva

La reserva social aplicable a empreses d'inserció i entitats sense ànim de lucre s'aplicarà exclusivament a través de contractes menors i/o del procediment negociat sense publicitat per raó de la quantia. La reserva a centres especials de treball podrà aplicar-se sense límit de quantia ni de procediment.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (III)

1) CONTRACTES RESERVATS (II)

L'Ajuntament de Barcelona fixarà anualment una quantia global que haurà de ser adjudicada a través de la reserva social, incloent als seus organismes autònoms, entitats públiques empresarials i empreses municipals amb capital integra o majoritàriament municipal. L'esmentada quantia no serà inferior a 5 milions d'euros.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (IV)

2) CONDICIONS D'EXECUCIÓ (I)

S'incorporaran als contractes públics de l'Ajuntament de Barcelona condicions especials d'execució relacionades amb la contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral. Aquestes condicions es configuren com obligacions per a l'empresa adjudicatària en la fase d'execució del contracte.

Compliment de la LISMI

Aquells licitadors que comptin amb 50 o més treballadors/as hauran d'acreditar que almenys el 2 per cent de la plantilla està composta per persones amb discapacitat.

L'empresa licitadora podrà acreditar el seu compliment a través de les mesures alternatives.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (V)

2) CONDICIONS D'EXECUCIÓ (II)

Contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral

S'estableix com a condició d'execució per a l'empresa adjudicatària la contractació d'almenys un 5% sobre el total de la plantilla que executi el contracte (i de les hores totals de treball anuals) de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

La obligació de contractació d'aquestes persones podrà complir-se de forma complementària o subsidiària a través de la subcontractació.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (VI)

2) CONDICIONS D'EXECUCIÓ (III)

Si l'òrgan de contractació preveu que l'empresa adjudicatària no necessitarà contractar des de l'inici de l'execució del contracte a nou personal, s'establirà com a condició d'execució per a l'empresa adjudicatària que totes les baixes, substitucions i noves contractacions es faran mitjançant la contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (VII)

2) CONDICIONS D'EXECUCIÓ (IV)

Subcontractació d'Empreses d'Inserció, Centres Especials de Treball, i entitats no lucratives o empreses mercantils que contractin persones amb discapacitat o en situació d'exclusió social.

S'estableix com a condició d'execució per a l'empresa adjudicatària la subcontractació d'almenys un 5% del pressupost d'adjudicació a Empreses d'Inserció o Centres Especials de Treball.

Per tal de no vulnerar el principi de lliure concurrència, podran ser també beneficiàries de la subcontractació les entitats no lucratives i les empreses mercantils, sempre que compleixin el requisit legal establert per als Centres Especials (70%) i Empreses d'Inserció (30%).

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (VIII)

3) CRITERIS D'ADJUDICACIÓ

Considerant que els criteris d'adjudicació han d'estar vinculats amb la finalitat del contracte, tots els plecs que incorporin criteris d'adjudicació de caràcter social inclouran expressament a l'objecte del mateix una referència a l'objectiu d'aquesta Instrucció: el foment de l'ocupació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

Contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

S'estableix com a criteri d'adjudicació la contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral, per sobre del percentatge assenyalat com a condició d'execució.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (IX)

4) SOLVENCIA TÈCNICA DE CARÀTER SOCIAL (I)

En els contractes de gestió dels serveis de caràcter social o assistencial, en aquelles licitacions que no requireixin de classificació de contractista, els òrgans de contractació quan l'estimin adequat conforme a les característiques, naturalesa i contingut del contracte, podran establir requisits de solvència tècnica de caràcter social.

.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (X)

4) SOLVÈNCIA TÈCNICA DE CARÀTER SOCIAL (II)

L'òrgan de contractació podrà incloure al plec de clàusules administratives l'exigència com criteri de solvència tècnica de caràcter social que el licitador acrediti experiència en la prestació de serveis o en la gestió de centres dedicats a persones en situació d'exclusió social, en la titularitat de serveis gratuïts per als usuaris, en la millora dels serveis, en la participació significativa i acreditada de voluntariat social en aquesta gestió, en l'agregació de valor dels serveis socials prestats o centres a gestionats a través de la seva connexió amb altres prestacions, en l'experiència amb treballs en xarxa amb altres entitats o una altra experiència relativa a la prestació de serveis anàlegs des de la proximitat i la participació.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (XI)

5) METODOLOGÍA I PROCEDIMENT

Les condicions d'execució i els criteris d'adjudicació establerts en la present Instrucció, seran incorporats pels òrgans de contractació de l'Ajuntament de Barcelona a **TOTS** els Plecs de Clàusules Administratives Particulars.

De forma excepcional, l'òrgan de contractació podrà considerar que les característiques del contracte no resulten adequades per incorporar els criteris d'adjudicació o les condicions d'execució establertes. En aquests casos es justificaran les raons de la inconveniència en un informe motivat que s'incorporarà a l'expedient.

Les condicions socials d'execució i els compromisos adquirits sobre criteris d'adjudicació de caràcter social es configuraran als Plecs com a obligacions contractuals de caràcter essencial.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (XII)

6) CONTRACTACIÓ I PERFILS DE PERSONES AMB DIFICULTATS PARTICULARS DE INSERCIÓ EN EL MERCAT LABORAL (I)

- Persones perceptors de renda mínima d'inserció.
- Persones amb discapacitat reconeguda igual o superior al 33%.
- Dones víctimes de la violència de gènere (física o psíquica) i persones víctimes de violència domèstica.
- Joves majors de setze anys i menors de trenta provinents d'institucions de protecció de menors.
- Interns de centres penitenciaris la seva situació dels qui els permeti accedir a una ocupació, persones en llibertat condicional i persones exrecluses durant els 12 primers mesos posteriors a la seva sortida.
- Persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que és trobin en procés de rehabilitació i reinserció social.

Descripció dels criteris socials de la Instrucció (XIII)

6) CONTRACTACIÓ I PERFILS DE PERSONES AMB DIFICULTATS PARTICULARS DE INSERCIÓ EN EL MERCAT LABORAL (II)

- Persones que no puguin accedir a la renda mínima d'inserció, però que es trobin, segons el parer dels serveis públics competents, en situació o en risc d'exclusió social. (Per exemple: mare o pare de família monoparental; persones de famílies desnonades i persones sense sostre; persones en situació d'atur de llarga durada -més de 12 mesos- més grans de quaranta-cinc anys; persones en situació d'atur que han exhaurit la prestació o el subsidi per desocupació i no tenen accés a cap altre prestació; joves menors de 25 anys i no escolaritzats; persones immigrants extracomunitàries en situació regular; persones en situació d'atur amb tots els membres de la unitat familiar en situació de desocupació; persones que hagin exercit la prostitució; persones transexuals, o altres).

Les condicions d'execució i els criteris d'adjudicació descrits seran incorporats preceptivament pels òrgans de contractació de l'Ajuntament de Barcelona (així com els seus organismes autònoms i empreses públiques) a tots els Plecs de Clàusules Administratives Particulars i de prescripcions tècniques particulars.

08

Accions iniciades

Aquesta mesura de govern, per la seva ambició, és transversal a tot l'Ajuntament de Barcelona i als organismes i empreses que en depenen, aquesta ambició la fa tècnicament complexa i hem treballat en la seva elaboració tot l'any 2012.

Encara necessitarem però tot el 2013 per a complir els tràmits legals que es requereixen ja que hem volgut dotar-la d'una **força vinculant inapel·lable**.

Però entre tant no estigui el procés completat hem començat a aplicar algunes mesures que ja han donat resultats.

✓ **Les clàusules socials** ja s'han aplicat a 20 contractes:

- 11 de manteniment d'edificis (1 contracte a cada districte + 1 contracte centralitzat).
- 10 de manteniment de la via pública.

✓ **Ja s'han contractat amb aquests criteris 59 persones**

✓ Entre tant no acabi el procés el novembre de 2013, els plecs dels propers contractes aniran incorporant aquestes clàusules socials, previ informe jurídic que ho avaluï.

1

Clàusules ambientals

1.1

Antecedents

Antecedents en la introducció de clàusules ambientals

Principals decrets i instruccions internes	
2001	Mesura de govern sobre l'ambientalització dels serveis municipals.
2002	Instrucció als serveis: ús de paper reciclat. Declaració Institucional sobre Comerç Just.
2004	Decret d'Alcaldia sobre política responsable de compra de fusta, pioner a escala estatal. Instrucció als serveis: nadeses electròniques.
2005	Instrucció d'Alcaldia per promoure un ús racional i eficient de l'aire condicionat a l'estiu.
2006	Mesura de govern sobre l'ambientalització dels contractes municipals.
2007	Mesura de govern per impulsar l'ús racional i l'estalvi de l'aigua.
2008	Mesura de govern sobre contractació responsable.
2009	Decret per a l'ambientalització de les obres.
2011	Instrucció d'Alcaldia relativa als elements urbans de la ciutat de Barcelona.

Valoració de la introducció de clàusules ambientals

Innovació

La participació de Barcelona en el projecte internacional **SMART-SPP** mitjançant la **contractació sostenible** (www.smart-spp.eu) va emfatitzar la importància de portar a terme activitats de **contacte previ amb el mercat a l'hora de contractar tecnologies innovadores i energèticament eficients**.

A més a més, es va testar una eina de comptabilització d'emissions de CO2 i costos de cicle de vida (life cycle costs).

Per aquest projecte, l'Ajuntament de Barcelona va obtenir l'any 2012, el primer premi Diamante de la Compra en la categoria de Sostenibilitat i un accèssit en la categoria de Sector Públic concedit per AERCE (Asociación Española de Profesionales de Compras, Contratación y Aprovisionamientos).

Participación del mercado en la contratación pública para el desarrollo de soluciones sostenibles

Cinco estudios de caso del Ayuntamiento de Barcelona, el Distrito Londinense de Bromley, el Municipio de Cascais, la central de compras Eastern Shires Purchasing Organisation (ESPO) y el Municipio de Kolding

www.smart-spp.eu

1.2

Situació actual

B

C

N

Ambientalització de contractes (I)

Inclusió de clàusules ambientals en els plecs model de clàusules administratives generals i particulars.

La inclusió de criteris ambientals en els plecs model de clàusules administratives generals i particulars ha permès que:

- 1) el 100% dels contractes municipals incorporin els criteris ambientals de caràcter obligatori** (com l'obligació del contractista quant a la correcta gestió ambiental del servei, la facultat de supervisar l'execució del contracte amb el màxim respecte al medi ambient o la inclusió dels riscos sobre el medi ambient com a faltes greus)
- 2) el 37% inclogui com a mínim un criteri ambiental opcional** (com la possibilitat de demanar solvència tècnica en el camp ambiental, la definició de condicions especials d'execució o la possibilitat de donar punts per les millores ambientals).

1.3

Objectiu

Objectiu de la mesura

Potenciar el compromís mediambiental de l'Ajuntament de Barcelona, incorporant de manera sistemàtica a la compra pública els requeriments mediambientals que en cada cas es derivin de la compra o servei.

1.4

Nou paradigma

N

B

C

El nou Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022

El **Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022: per una Barcelona més equitativa, pròspera i autosuficient** és un document amb valor estratègic i voluntat inspiradora que serveix de marc de referència per a totes les organitzacions ciutadanes que volen contribuir a la millora de la ciutat. Aquest Compromís ha d'orientar també l'acció de l'Ajuntament, un signant més que, alhora, assumeix la tasca d'impulsar i donar suport a la feina dels signants.

Així, aquesta Mesura de Govern esdevé un instrument d'aplicació dels aspectes institucionals que estableix el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022, servint en especial a l'objectiu **6. de Bon Govern i responsabilitat social**, en la línia de **Maximitzar l'exemplaritat de l'administració pública. Enfortir i ampliar el Programa Ajuntament+Sostenible**. Igualment també serveix als objectius 3. de Qualitat Ambiental i Salut, 4. de Ciutat eficient, 5. d'Ús racional dels recursos i 8. de Progrés i Desenvolupament.

Contractació responsable a l'Ajuntament de Barcelona

1.5

Eina

N

B

C

Descripció dels criteris ambientals de la Instrucció (I)

- ❑ L'òrgan de contractació competent haurà de garantir l'aplicació de les clàusules ambientals incloses com a **obligatòries** als Plecs Model de Clàusules Administratives Particulars vigents de l'Ajuntament de Barcelona i haurà de valorar la inclusió de les clàusules ambientals previstes com **opcionals**, en funció dels impactes ambientals associats a l'objecte del contracte, i que s'establiran seguint el procediment establert.

- ❑ L'Ajuntament de Barcelona definirà criteris per a clàusules ambientals que s'establiran de forma específica segons l'objecte del contracte i avançarà cap a una **homogeneïtzació** de les clàusules ambientals a incorporar en la contractació municipal

Descripció dels criteris ambientals de la Instrucció (II)

□ S'identifiquen com a **prioritaris** per a la introducció de criteris ambientals els següents **grups de productes i serveis**:

- ✓ Alimentació
- ✓ Energia
- ✓ Elements de comunicació
- ✓ Equips informàtics
- ✓ Fusta i altres productes derivats
- ✓ Mobiliari
- ✓ Obres
- ✓ Organització d'esdeveniments
- ✓ Paper
- ✓ Productes i serveis de neteja
- ✓ Tèxtils
- ✓ Vehicles (exemple pàgines 60 a 62) i maquinària

Descripció dels criteris ambientals de la Instrucció (III)

- ❑ De forma addicional als grups de productes i serveis definits com a prioritaris, es treballarà de forma coordinada amb les àrees de l'Ajuntament encarregades de la realització o contractació d'altres **productes i serveis específics**, per tal de garantir igualment la inclusió de criteris ambientals. Els àmbits identificats són: **la neteja viària i la recollida de residus, els serveis de jardineria i manteniment dels espais verds, l'edificació i les infraestructures.**
- ❑ No s'exclou la possibilitat de desenvolupar criteris ambientals a aplicar a **altres productes o serveis** objecte de contracte per l'Ajuntament de Barcelona com les **cessions d'ús i concessions d'espais i equipaments municipals** o els **serveis postals i de missatgeria**, entre d'altres, així com dels objectes de contractació que puguin sorgir per noves necessitats en un futur.

Accions Descripció dels criteris ambientals de la Instrucció (IV)

- ☐ Serà responsabilitat del **Programa Ajuntament+Sostenible** **liderar** la definició de criteris ambientals específics, així com la forma d'incloure'ls en la contractació municipal.
- ☐ La definició de criteris ambientals es durà a terme **de forma conjunta** amb els **diferents agents municipals identificats com a principals contractants** per cadascun dels grups de productes i serveis.
- ☐ Els criteris ambientals específics definits tal i com es preveu pels diferents grups de productes i serveis objecte de contractació municipal es publicaran mitjançant una **instrucció**.

L'aplicació de les instruccions seran d'obligat compliment per tots els òrgans de contractació de l'Ajuntament de Barcelona, els seus organismes autònoms i empreses públiques.

Descripció dels criteris ambientals de la Instrucció (V)

□ El Programa Ajuntament+Sostenible, com a òrgan responsable del compliment de l'ambientalització de l'organització, definirà un **sistema de seguiment, verificació i avaluació** de la inclusió de criteris ambientals en la contractació municipal.

Exemple: Instrucció relativa a clàusules ambientals en la compra de vehicles

Requisits d'obligat compliment: (objectiu de reduir les emissions).

La flota de vehicles proposada per a la contracta haurà de complir com a mínim, els següents requisits d'ambientalització:

- L'emissió de gasos contaminants i partícules dels vehicles haurà de complir, com a mínim la Normativa EURO 4*.
- Els vehicles amb motor dièsel hauran d'estar proveïts de filtres de partícules.
- Els vehicles de menys de 3.500Kg. hauran de disposar d'etiqueta d'eficiència energètica mínima C.
- Els vehicles de quatre rodes o més oferts hauran de complir els nivells sonors establerts a la Directiva 2007/34/CE de la Comissió, de 14 de juny de 2007, d'acord amb l'actualització dels annexos I i II del Reial Decret 2028/1986, de 6 de juny, segons l'ordre ITC/2948/2007 de 27 de setembre. En quant a la maquinària, haurà de complir el contingut del Reial Decret 212/2002, de 22 de febrer, pel qual es regulen les emissions sonores a l'entorn degudes a les màquines d'ús a l'aire lliure.

Els licitadors hauran d'aportar la documentació acreditativa del compliment dels criteris anteriors.

Addicionalment, tal i com es desprèn de la clàusula XX del plec de condicions administratives es valorarà positivament la reducció de l'impacte que els vehicles puguin ocasionar a l'entorn com a conseqüència de les emissions de gasos contaminants, partícules, gasos d'efecte hivernacle i soroll.

Accion Exemple: Instrucció relativa a clàusules ambientals en la compra de vehicles (cont.)

Millores a valorar: (objectiu de reduir les emissions)

Es valoraran positivament les següents millores en matèria de sostenibilitat de la flota de vehicles, amb un màxim de XX punts:

- Reducció de l'emissió de gasos i partícules respecte l'Euro 4*, fins a xx punts. Es calcularà el percentatge de reducció mig de les emissions de NOx, CO i partícules de cada vehicle respecte de l'Euro 4. Posteriorment es calcularà la reducció mitjana per oferta segons el nombre de vehicles oferts i s'ordenaran les diferents propostes de més a menys reducció. Es donarà la màxima puntuació a les propostes amb una reducció major i la resta tindrà una puntuació proporcional.
- La menor emissió de CO₂ de la flota de vehicles de menys de 3.500 Kg, fins a xx punts. Es calcularà l'emissió de CO₂ mitjana de la flota de vehicles de menys de 3.500 Kg oferta i s'ordenaran les diferents propostes de menys a més emissió de CO₂. Es donarà la màxima puntuació a les propostes amb una emissió menor i la resta tindrà una puntuació proporcional.
- La menor emissió de CO₂ de la flota de vehicles de més de 3.500 Kg, fins a xx punts. Es calcularà l'emissió de CO₂ mitjana de la flota de vehicles de més de 3.500 Kg oferta i s'ordenaran les diferents propostes de menys a més emissió de CO₂. Es donarà la màxima puntuació a les propostes amb una emissió menor i la resta tindrà una puntuació proporcional.
- La menor emissió acústica de la flota de vehicles, fins a xx punts. Es calcularà l'emissió acústica mitjana de la flota de vehicles oferta i s'ordenaran les diferents propostes de menys a més emissió. Es donarà la màxima puntuació a les propostes amb una emissió menor i la resta tindrà una puntuació proporcional.

Exemple: Instrucció relativa a clàusules ambientals en la compra de vehicles (cont.)

Millora alternativa: (En cas que es vulgui potenciar l'ús de noves tecnologies o fonts de combustible)

- Ús de vehicles accionats amb fonts no contaminants i/o renovables o amb motors eficients, fins a xx punts. Es calcularà la ponderació del nombre de vehicles oferts de cada una de les tipologies relacionades a continuació, pel seu pes, respecte a la flota total de vehicles oferts. S'ordenaran les propostes de major a menor ponderació i es donarà la màxima puntuació a les propostes amb una ponderació major. La resta tindrà una puntuació proporcional.

	Pes
Elèctric	5
Híbrid	4
Gas Natural	3
GLP	2
Biodièsel, bioetanol, E-85	1

Exemple de taula de ponderació que caldria concretar en cada cas.

Documentació a aportar:

A incloure a la Clàusula 7 del Plec de Clàusules Administratives Particulars:

- Certificats emesos pels fabricants sobre l'emissió de NOx, CO i partícules (unitats segons categoria i pes que estableix la normativa Euro 4), l'emissió de CO₂ (en g/km i g/KWh per vehicles de menys de 3.500Kg o més de 3.500Kg respectivament) i l'emissió acústica (en dB) per cada vehicle proposat.

En el cas d'utilitzar la millora alternativa:

- Certificats del fabricant i addicionalment, per al gas natural, GLP, bioetanol o altres combustibles, acreditació de la disponibilitat de la citada font energètica

1.6

Accions iniciades

En el cas de les **clàusules ambientals**, mentre no s'aprovi la Mesura de Govern i la Instrucció corresponent, seguirà vigent la **normativa interna actual** en relació a l'ambientalització de contractes i serveis (ex. Decret sobre Compra Responsable de Fusta i Paper, Decret d'Ambientalització de les Obres, etc.) i s'aplicaran els criteris ambientals (obligatoris i opcionals) definits en els **plecs model de clàusules administratives i generals particulars** existents actualment.

Ajuntament
de Barcelona

B

Tinència d'Alcaldia de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports